

قوربانى ھەلەبجە بەسزا ناپيۆرئيت؟!

ئاسۇغەبدوللەتيف

پىرسى داداگايىكىردن بۇ كەسىكى دەرون نەخۇش و سادىزمى وەك پىاوەكانى بەعس و سەددام، تەنھا لە رووى وويژدانى و مۇرالىيە وە ئاسودەيى و سود بە ئىمەي كارەساتباروكۆمەلگاي ھەلەبجە ئەگەيەنئيت، ئەگىنا كورتكردنەوہى رۇحيانەت و روبارىك لە خوئن لە جەستەيەكى قەزەم و پىرو خەجالەتخواردوى وەكو سەدام و عەلى حسن مجيد جگە لە تەكنىكى ميژو كورسيەك و ئاپۇرەيەكى خەلكى چ دەلالەتتەك ھەلەبجەگريت، بۇخۇي يەكسانكردنى گىيانى قوربانى بە نازاردانى جەستەي جەللاد ھەلەبجەكى گەورەيەو نابيت ئىمە پىي ھەستين، تا ئەوكاتەي داداگايىكىردنئىكى قول وريشەيى و ئەخلاقى ئەچەسپى بەراددەيەك بەمانوہەستينئى لە بەردەم سەكوو بەرنامەيەكى رووبەر فراواندا بۇ داداگايىكىردنى ئەو ئەدەبيات و كولتورەي خودى ئەو جەللادانەي بەرھەمەينا، چونكە ھىچ قوربانىيەك بەرانبەرەو يەكسان نيەونابيت بەدەسكەوتى باشتري داداگايىكىردن كە ئەلئين يەكسانكردن مەبەستمانە بلئين ئايا چەمكى داداگوسزا ئەتوانيت بارستايى و نرخی قوربانىيانى ھەلەبجەمان بۇ بەگريئنتەوہ؟ ھىنانى عەلى كيميائى بۇ بەردەم ئاپۇراي خەلكى ھەلەبجە بۇداداگايىكىردنئىكى دىكۆرو روكەشيانە وەك لە زارى بەريژ د. بەرھەم ئەحمەد جيگري سەرەك وەزيرانەوہ راگەيەندرا جگە لە بەرجەستەكردنى وەزيفەيەكى نەتەوہي كە ئىمە نامادە نابين كارەساتى ھەلەبجە لەيىرى خۇمانى بەرينەوہ چيتر ناگەيەنئيت وەك چۆن جولەكە ھۆلوكۆست و يابان ناكازاكى و ئەرمەنستان قەتلوعامى ئەرمەنەكان لەيىر ناكەن ئاوا ئىمەش بەردەوام بەدواي تۆلەكردنەوہيەكى ئينسانيانەداين كە كارەسات لە ميتافۆريكى زمانى و دەلالىيەوہ بكاتە سەرمايەيەكى رەمزي نەك تۆلەيەكى كوئيرانە، ھىنانى عەلى كيميائىش بۇ ھەلەبجە تەنھا ئەو مەفھومەي پيشەوہ تۆخ ئەكاتەوہ چونكە دەشيت ساتەوہختى داداگايىكىردنى ھەر بكورئىكى ھەلەبجە بەھەلەيەك يان ھەنگاويكى نەخوازوانە لە رەمزي گەورەيى قوربانىيان كەم بكاتەوہ، بەتايبەتى ئىستا ھەموو جيھان و بەتايبەتى وولاتە عەرەببەيەكان لە بۇسەدان بۇ رەخنەكردنى ئىمەو تيروانين بۇ ميكانيزمى تۆلەكردنەوہمان، ئەگىنا كەسيئتيەكى شىواوى دەموچا و چرچ لەروى نەفسى و جەستەيەوہ كوا ئەتوانيت ئەو خەمە قورسەي پىنج ھەزار قوربانى ھەلەبجەگريت، كەواتە ئەييت ئىمە لەم كرده پراكتيكەدا بۇ مانايەكى گەورە بەگريئين تا رۇحى قوربانىيان شاد بەكين، ئەوہش بيگومان بەسەرلەنوئى ھەلتەكاندەنوہى ئەو بونىادە فيكريەي بەعس دەييت لە ناو خۇمان و دام و دەزگا و مامەلەكردنەكانمان كە بەعس بەدريژاى سيوپىنج سال چىنبوبى و كارى لە سەر كوردبوو، كە ئىستاش لەم كۆمەلگايەي خۇماندا كولتورى بەعس نەسراوہتەوہ كارى لە سەر ئەكريت، يان ئەو كولتورو ھەلەبجە كە دەخوازيت بەعس پاك بكاتەوہ تاناستى بەرئەت، يان ئەو ھەولانە كەم نين كە ئەخوازيت عەلى كيميائى وسولتان ھاشم و تارق عزيزو تەنانەت سەداميش ئيفراج بەكەن و بياننيزنە پاركەكانى ئەوروپا، لە لاىەكى ترەوہ داداگايىكىردن دەييت چاوكيرانەوہ بيت بەخزمەتگوزاريەكانى ئەم شارە لەروى بيناسازى و نەھيشتنى ويرانكارى جادەو بان، لە كاتيكدا ئىمە پىاويكى درندە ئەبەينە ھەلەبجە ھۆلك شك نابەين بۇ داداگايى كوردنى ئەو پىاوە تاوہك كاليريەكى شانزەي سى پر بيت لە دىكۆمىنت و بەلگەنامەو پارچەي جيماوى بۆردومان و چەكە كيميائەكان تا ئەو رۆژە شاھيدبيت وەك بەلگەيەكى قانونيانەي تاوانەكە، يان لە كاتيكدا ئىمە لە ھەزارەيەكى نوئى و سەردەمى تەكئەلوژيادا رەمزيك لە خوئن ئەبەينەوہ بۇ شارەكەمان دەيىنى شارەكەمان تەنانەت لەروى سادەترين شتەوہ كە تۆرى تەلەفۇناتە دابراوہ لە شارەكانى دىكەو بەناستەميش ناتوانيت لەھەلەبجەوہ بۇ ھىچ شارىكى تر قسە بەكەيت ئەوہندە بەدالەيەكى كۆن و دواكەوتوى ھەيە، يان بۇ تائىستا زانكۆيەك لەم شارەدا ناكريتەوہ ھاوشيوہى شارەكانى كۆيەو كەلار؟ كەس پرسىويەتى نەبوونى زانكۆ لەم شارەدا بۇ؟ يان نەبوونى ئينستىوتىكى زانستى بۇ مەسەلەي ژەھرو كيميائى و تاوانەكان بۇ؟ يان ئەم شارە تائىستا ئوتيليك يان ميوانخانەيەكى تىيادانئە تا ئەوانەي سەردانى ئەكەن بىمىنەوہو بەسەينەوہ، بەلام پريەتى لە لافيتەو قتەئەي ئەحزابى جودا جودا و چوار پىنج راديوو تەلەفزيون بەلام بيئەوہى تائىستا بير لەوہ كرابيتەوہ سىنەمايەك ھەبييت؟! ھەقە ھاوژەمانى داداگايىكىردنى عەلى كيميائى ھەموو ئەو بۇشايە ئيداريانە لەم شارەدا حسابى بۇ بكرىت و لاىەك بكرىتەوہ بەرووى ناوہدانكردنەوہ و پرسىارە زۆرەكانى خەلكى ھەلەبجە چونكە تاكى ھەلەبجەي دەنگ ئەبەخشى و بەخشى بەو دەستكەوتانە و خەونى پيوہ ئەيىنيت ئەگىنا خەونى داداگايىكىردن بى ئەو دەستكەوتانە خەونىكى نەزۆك دەر ئەچييت و ئەييت بە جديش لەو پرسە بروانين تا بە فيعلى كارەساتەكانمان ئۆرگەنايز بەكين بۇ سەرمايەيەكى نەتەوہي.